

Lode De Beck
INBO
02/558 18 75
IN.A2006.28

Dries Desloover
Myriam De Bie
Afdeling Natuur
02/265.46.46 /26

Aan het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
AMINAL afdeling Water, t.a.v. Ronny De Keer en Katrien Thomaes
Elfjulistraat 43
B-9000 Gent

Betreft: gezamenlijk advies INBO en Afdeling Natuur actieplan bekkenbeheerplan Bovenschelde en Gentse kanalen

Beste,

Onze opmerkingen bouwen verder op de opmerkingen geformuleerd in de adviezen van 17 januari 2006.

Algemene opmerkingen

- Evaluatie van het proces

De bekkenbeheersplannen werden voorbereid door een studiebureau i.s.m. de afdeling Water (plus VMM) en later voorgesteld aan een groep van mensen uit de administraties en instellingen van de Vlaamse Gemeenschap alsook mensen van belangengroeperingen.

Door deze mix werden er vaak belangendiscussies gevoerd op deze vergaderingen, werden er vooral over “details” gediscussieerd en ontbrak het aan een bespreking over de fundamentele elementen uit het plan. Heel veel tijd ging ook naar het in vraag stellen van de vigerende wetgeving en naar draagvlakproblemen die belangengroepen ervaren.

Wij menen dat de gerelateerde administraties en instellingen hun deskundigheid onvoldoende konden inbrengen in functie van de decretale en uitvoerende opdrachten van het integraal waterbeleid. De vergaderingen waren eerder een verlengde van de bekkenraden. Wij zijn van oordeel dat het beter ware geweest mochten de belanghebbenden aan bod komen in de bekkenraden. De vergaderingen hadden dienen gereserveerd te worden voor uitsluitend beleidsvoorbereidend werk. Dit ontbrak momenteel in het proces van de bekkenbeheersplannen. We zitten als deskundig lid in andere beleidsprocessen waar dit volgens ons beter verloopt, zoals de ruimtelijke processen in het kader van de afbakening van de gebieden van de agrarische en natuurlijke structuur.

- Opbouw van het document

Het actieplan lijkt op het eerste zicht vooral een optelsom te zijn van acties die diverse waterbeheerders en andere besturen wensen te ondernemen in het bekken. We missen het uitzetten van een duidelijke beleidslijn en het schetsen van een kader waarvan het actie- en maatregelenprogramma een gevolg moet zijn.

Er wordt veel overgenomen van andere (ontwerp)beleidsplannen zoals de deelbekkenbeheersplannen.

Hoewel de visieteksten een goede aanzet geven om een kader te schetsen waarbinnen uitvoer zou moeten gegeven worden aan het integraal waterbeheer, komt dit weinig tot uiting in het actieplan.

Als voorbeeld halen we de acties aan die genomen worden bij het thema “Terugdringen van risico’s die de veiligheid aantasten, het voorkomen, het herstellen en waar mogelijk het ongedaan maken van watertekort”. Het is positief dat men stelt dat men eerst zoekt naar oplossingen bij vasthouden van water, in tweede instantie overgaat tot bergen en pas in laatste instantie tot afvoeren.

Desalniettemin staan er geen maatregelen en acties onder vasthouden. Men schrijft “De kern van de herstelmaatregelen voor het thema vasthouden situeren zich vooral op het niveau Vlaanderen, meer bepaald in het toepassen van de wetgeving.”. De vigerende wetgeving inzake vasthouden van water is gericht op een stimulerend beleid inzake erosiebestrijding en bevat voor het overige verordenende elementen m.b.t. de gebouwen. Dit is ronduit onvoldoende. Ook de verwijzing naar de deelbekkenbeheersplannen niet aanvaardbaar: 1) de afvoer dient immers over het gehele bekken bekeken te worden, 2) op deelbekeniveau kunnen teveel lokale belangen spelen zodanig dat problemen of te kleinschalig worden aangepakt of worden doorgeschoven naar andere gebieden. Er zijn dus zeker concrete acties gewenst.

De meerwaarde van een watersysteemvisie, die best in een bekkenbeheersplan kan ontwikkeld worden, is dat men de problemen voor ieder afvoergebied van een waterloop correct inventariseert. Vooral in het erosiegevoelige Bovenscheldebekken kunnen de problemen opgelost worden door erosiebestrijdingsmaatregelen en door versnipperde valleigebieden op termijn (met inzet van de instrumenten van het decreet) weer met mekaar te verbinden. Toch kiest men voluit voor het alternatief in de tweede orde, m.n. het bergen.

Een goed inzicht in de ruimtelijke en oorzaken van diverse problemen binnen (ieder onderdeel van) het watersysteem ontbreekt om goede oplossingen naar voren te schuiven. Vooral een alternatievenafweging ontbreekt, hetgeen in een beleidsplanproces wel aan bod zou mogen komen.

Gentse kanalen

Visie:

*** Water voor de mens**

I.p.v. *verder* ontwikkelen van recreatie is *gedifferentieerd* ontwikkelen beter op zijn plaats. Ontwikkelen om te ontwikkelen lijkt ons niet gepast. Het is beter een onderbouwde visie op te stellen uitgaande van de bestaande en andere functies en bestemmingen i.p.v. overal een groei van deze functie te stimuleren in het beleid. Het kan eveneens dat actueel een bepaalde functie belemmerd wordt door de actuele recreatiedruk waardoor een afbouw eerder wenselijk is.

Acties:

Nr. 9: We stellen voor de maatregelen te schrappen en de problematiek van het gebied op een andere wijze door te lichten en alternatieven voor het probleem naar voor te schuiven. We gaan niet akkoord met een dijkverhoging langsheen de Zuidlede en een verhoging van de capaciteit van de pompgemalen. Grote woonkernen kunnen een lokale bescherming krijgen. Versnipperende elementen in de depressie krijgen best een andere bestemming en functie om logische ruimtelijk en ecohydrologische entiteit te creëren. Voor de instandhouding en herstel van kalkmoeras en aanverwante habitats is een vernatting van de integrale depressie wellicht vereist. Dit wordt diepgaander onderzocht in een studie die binnenkort

aanvangt. De voorgestelde maatregelen kunnen er voor zorgen dat een mogelijke vernatting van het gebied onmogelijk worden en dat de natuurfunctie er niet kan gerealiseerd worden.

Nr. 16: Binnen dit project wordt best ook aandacht besteed aan de mogelijkheid tot het instellen van gedifferentieerd peilbeheer voor enkele ecologisch waardevolle (Natura 2000) gebieden.

Nr. 25: Kruidruimingingen moeten steeds gebeuren volgens de code van goede praktijk, niet zoveel mogelijk want dit laat de deur open voor wantoestanden. Het lijkt ons een evidentie dat een beleidsplan van het Vlaams Gewest zoals het bekkenbeheersplan de andere beleidsplannen van het Vlaams Gewest overneemt zonder deze af te zwakken.

Nr. 27: We vragen hier op te nemen dat een stuk van de afwateringsinfrastructuur verwijderd kan worden en dat de nog aanwezige afwateringsinfrastructuur rekening houdt met het ecologisch optimaal waterpeil in en van de gebieden die het afwatert. Deze actie dient te volgen nadat afdoende aangetoond is dat maatregelen getroffen worden naar het bovenstreams ophouden van water en het bieden van ruimte voor de waterlopen in de vallei.

Nr. 28: Het is nuttig een gedeeltelijk herstel van de natuurlijke afvoer en stromingsrichting te onderzoeken (bvb. via sifon onder kanaal Gent-Terneuzen).

Nr. 32: het is niet correct te spreken van droogteschade i.f.v. natuur, maar beter van een ecologisch optimaal waterpeil (cfr. actie 35).

Nr. 55: De aanleg van een insteekjachthaven aan het domein Puyenbroeck kan een ernstig probleem zijn voor het realiseren van de functie natuur in het gebied. Een afbouw van de scheep/recreatievaart in de waterlopen in en rond de Moervaartdepressie is meer aangewezen om het natuurlijk functioneren van de waterloop en herstel van het aquatisch ecosysteem mogelijk te maken.

Nr 61. Nagaan mogelijkheden (van inrichting voor) kajak- en kanocircuits
Vooraleer een kayareglementering uit te werken voor het circuit Moervaart-Zuidlede, dient bepaald te worden of kayakvaart vanuit natuuroogpunt gewenst is op de Zuidlede en Moervaart.

Eenzelfde overweging dient te worden beschouwd voor het Leopoldkanaal door het, plaatselijk, voorkomen van een goede oevervegetatie (vnl. Riet) en aanpalende VEN en Natura 2000 gebieden.

Nr. 63: Bij de betrokkenen kan ook de lokale terreinbeherende vereniging (Natuurpunt Meetjeslandse Kreeken) toegevoegd worden die reeds enkele gebieden in het krekengebied beheert waaronder ook kreeken.

Nr. 66: Het verharderen van de trekwegen van het Leopoldkanaal is niet in overeenstemming met de vigerende gewestplan (deels groengebied, deels natuurgebied). Natuur en recreatie kunnen hier geen nevenfuncties zijn. Hier is het aangewezen dat (het comfort van) de recreatie zich aanpast aan de hoofdfunctie. Dit is ook zo voor het kanaal van Stekene waar de gewestplanbestemming deels agrarisch gebied met ecologisch belang is en deels natuurreservaat.

Nr. 67: Er dient eveneens een evaluatie te gebeuren van de reeds aangelegde hengelpaatsen. In de omgeving van het Pieter Heydensveer werden verschillende platformen aangelegd. Zelfs tijdens de zomerperiode blijkt er een ondermaatse bezetting te zijn.

Nr. 74: de toegankelijkheid van de trekweg langs het Leopoldkanaal voor wagens kan niet aan de orde zijn, gelet op de vigerende gewestplanbestemming (zie ook opmerking bij actie 66).

De vraag om de toegankelijkheid van ook andere trekwegen via de wagen langs waterlopen te verhogen voor hengelaars lijkt onvoldoende onderbouwd. Voor hengelzones is het aangewezen dat ze ruimtelijk gezien geconcentreerd en ingericht worden op reeds bereikbare plaatsen.

Nr 92: evaluatie gebeurt van lozingspunten binnen ecologisch waardevolle gebieden concentreren richten op speciale beschermingszones in samenspraak met afdeling Natuur

Nr 104: vastleggen van prioriteiten voor sanering waterbodems: voor Isabellakreek, Roeselarekreek en Oospolderkreek wordt een GSP ESP hoog aangegeven. Dit is niet correct. Vanuit de sector zijn we geen vragende partij om deze ruimingen uit te voeren. Voor de Oospolderkreek is enkel de vraag van de polder voor ruiming vanuit hydraulisch oogpunt ons gekend

Nr. 109: Identificatie Landinrichtingsplan Vinderhoutse bossen. Het inrichtingsplan zal ook focussen op het instellen van de waterpeilen in de Vinderhoutse bossen. In de Vinderhoutse bossen zijn namelijk enkele waterafhankelijke bos- en graslandtypes aanwezig.

Nr 110 natuuriinrichtingsplan moet –project zijn: de ruiming is van de loopgracht is gefinancierd door Afdeling natuur en Stad Gent en uitgevoerd door de VLM; de initiatiefnemer is de afdeling Natuur ipv de VLM

Nr. 115: Overwoekering door Grote waterviel is ook het geval op de Moervaart en het Leopoldkanaal.

Nr. 116: Het is aangewezen dat andere acties in het licht van deze actie geëvalueerd worden. In het bijzonder kunnen bvb. de modernisering van pompgemalen de gelegenheid zijn om dan het knelpunt op te lossen. Daarom adviseren we om dit aandachtspunt expliciet op te nemen bij die acties.

Nr. 123: de timing voor deze actie is decretaal verankerd op 01/01/2010. Het is daarom vereist dit op te nemen in deze actie voor alle overige migratieknelpunten.

Nr. 123: Het Leopoldkanaal is aangeduid als prioritaire glasaalmigratieweg. Vismigratieknelpunten in het Leopoldkanaal dienen dan ook prioritair te worden opgelost. Het is dan ook wenselijk dit niet bij de “overige” knelpunten te plaatsen, maar nu reeds concrete acties en timing aan te duiden.

Nr 124 vismigratie bovenschelde: bij optie vispassage via getijdenarm aangegeven dat vanuit het natuuriinrichtingsproject Merelbeekse scheldemeersen de vraag bestaat via de getijdenarm een hoger waterpeil betere verbinding te realiseren met de melsenbeek. Dit is momenteel een vismigratieknelpunt.

Nr. 126: In de ecologische gebiedsvisies van het IN werden beheermaatregelen voorgesteld voor de bermen van het kanaal Gent-Brugge en het Leopoldkanaal. Deze kunnen rechtstreeks als input dienen voor deze actie.

Nr. 127: Bij het oeverherstel dient in eerste plaats geijverd te worden voor natuurlijke oevers. Op plaatsen waar het niet anders kan, kunnen natuurvriendelijke oeverconstructies aangewend worden. Bovendien dienen er een reeks brongerichte maatregelen genomen te worden zoals het reguleren van de recreatievaart gaande van het afschaffen naar beperkingen aangaande het verkeer (verminderen van snelheid, respecteren van afstanden tot de oever, seizoensbeperkingen,...)

Nr. 131: Oeverzones als instrument.

Het afbakenen van bredere oeverzones langs meer waterlopen beschouwen we als essentieel en we raden sterk aan hier wel werk van te maken! Ondanks de wetenschappelijke onzekerheid over de precieze vereiste breedte en inrichting, kan dit instrument nuttig zijn in de aanloop van het bereiken van de doelstellingen van de kaderrichtlijn water. Er zijn diverse vuistregels voorhanden, die helpen bij het bepalen van een geschikte breedte en bij de inrichting. Het afbakenen van oeverzones na de planperiode van dit bekkenbeheersplan kan het bereiken van de deadlines van de kaderrichtlijn ernstig hypothekeren.

Nr. 132: Het gebruik van het water dat afwatert uit polderlopen te gebruiken voor landbouwtoepassingen en industrie is in strijd met het toepassen van een actief peilbeheer en kan een probleem zijn voor het bereiken van een ecologisch optimaal waterpeil in de natuurgebieden. Dit kan ook een hypotheek leggen

op het herstel van de biotische waarden en gunstige abiotische randvoorwaarden daarvoor in de Moervaartdepressie (mergelbodems).

Nr 133 overbeheerplan moet bermbeheerplan zijn

Nrs. 135 en 136: Het toelaten van bijkomende captaties kan bijkomende verdrogingsproblemen veroorzaken, waardoor acties zoals bedoeld onder nr. 32 teniet gedaan worden. Bovendien zal het omkeren van de stromingsrichting te nadele zijn van beschikbaar water voor de tijgebonden Durme of beschikbaar water voor het kanaal Gent-Terneuzen.

Nr 138 voorzien van oeverzones naast waterlopen in ecologische waardevolle gebieden dient dit instrument te worden ingezet voor als bufferstroken om de negatieve impact van landbouw (inspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen) tegen te gaan

Integrale projecten: We menen dat het uitvoeren van integrale projecten veel meer dient aan bod te komen in een bekkenbeheersplan. Momenteel wordt dit slechts voor de Poekebeek gedaan. Anderzijds is het aangewezen om in deze planfase meerdere alternatieven te onderzoeken op hun diverse aspecten. Men stelt dat de bestaande oppervlaktewaterkwaliteitsmodelleringen dienen als basis voor het totstandkomen van dergelijke projecten. We vinden dit geen goed uitgangspunt.

Richtlijnen:

R5: Deze richtlijn is te voorzichtig geformuleerd om efficiënt te zijn als beleidsrichtlijn voor alle besturen. Best de woorden “*Aansturen op een..*” schrappen.

R8: Deze richtlijn is te voorzichtig geformuleerd om efficiënt te zijn als beleidsrichtlijn voor alle besturen. Best in de titel de woorden “*Aansturen op een..*” schrappen alsook in de beschrijving van de richtlijn de woorden “*zo veel mogelijk*”. Het is beter te formuleren in welke precies beschreven gevallen en/of op grond van welke criteria en grenzen van die criteria die zaken wel nog mogelijk zijn. Dergelijke formuleringen laten veel discretionaire beslissingruimte aan de diverse besturen waardoor binnen een zelfde bekken door verschillende besturen sterk verschillend kan omgesprongen worden met deze richtlijn.

R12: De waterafvoer van waterwegen die zich situeren in natuurgebied dient afgestemd te zijn op het realiseren of instandhouden van de natuurfunctie. Dit is ondermeer het geval voor de Meorvaart en Leopoldskanaal waar een ecologische optimaal waterpeil en een natuurlijke waterpeilschommeling wenselijk is. Een ecologisch peilbeheer voorziet in hoge waterstanden in de winter en lagere waterstanden in de zomer.

R53: Onderhoud- en ruimingswerken met respect voor de natuurlijke structuur is een contradictio in terminis. Dergelijke werken verstoren telkens het evenwicht dat naar een natuurlijke structuur kan neigen. Het gebruik van NTMB is een mitigerende maatregel ter gedeeltelijk herstel van de ecologische waarden van de oever. In vele gevallen zoals b.v. langs de Moervaart, is de ecologische functie van de NTMB-oever uitermate beperkt, door te steile hellingen en nauwe plasbermen. In sommige gevallen is de NTMB-oever zelfs beperkt tot de aanleg van een kokosrol van 30 cm breed!

Al vormen deze NTMB-oevers een lovenswaardig initiatief, ze kunnen niet vergeleken worden met natuurlijke oevers.

R54: De evaluatie dient ook en zeker te onderzoeken of er voldoende preventieve en brongerichte maatregelen getroffen worden. Dergelijke maatregel kan enkel als een tijdelijke oplossing gezien worden. Een duurzame oplossing bestaat erin dat ze op termijn overbodig worden na het treffen van de brongerichte en preventieve maatregelen. Het treffen dergelijke maatregelen zijn beginselen van het decreet integraal waterbeleid. Het is daarom vereist dat dit expliciet in de richtlijn vermeld wordt.

R20: Een meerwaarde voor ecologie bij de inrichting van oevers is minimaal het instellen van plasbermen of het aanwenden van grove stortstenen. Hierdoor zijn mogelijkheden voor het ontwikkelen van oevervegetatie. Het herstel van de gradiënten tussen de rivier en de vallei met brede oeverzones en flauw hellende taluds vormen eveneens een ecologische meerwaarde.

R22: Het is niet wenselijk om sommige vormen van zachte recreatie toe te laten in de waterlopen van de Gentse Kanalen. Bij het eventueel uitbouwen van zachte recreatie dient steeds rekening te worden gehouden met de ecologische draagkracht van de waterloop en het aanpalend gebied.

R79: Het is ook aangewezen dat gestreefd wordt naar het terug open leggen van ingebuisde trajecten van grachten en beken.

R56: Bij het terugdringen van de sedimenttoevoer naar de waterlopen wordt er geen rekening gehouden met de erosie en sedimentatie veroorzaakt door scheepvaart. Een richtlijn kan zijn, dat op de waterlopen waar er nog natuurlijke oevers zijn, niet meer scheepvaarttrafiek toegelaten wordt (en waar mogelijk afgebouwd wordt) en dat de scheepvaart zich houdt aan een aantal regels (beperkte snelheid, op een afstand van de oever blijven) en dat op de andere waterlopen die voorbehouden zijn voor de scheepvaart werk wordt gemaakt van natuurvriendelijk ingerichte (voor)oevers.

R29: Het is wenselijk om bij de acties concrete projecten op stapel te zetten, in het bijzonder voor de gebieden die een natuurbestemming hebben.

R41: Belangrijke parameter om dit na te gaan is dat de structuurbepalende processen gevrijwaard of hersteld worden (natuurlijke overstromingen, erosie-sedimentatieprocessen, ..).

Als bijkomende richtlijn voor het bereiken van een goed aquatisch ecosysteem is dat de besturen/waterbeheerders aandacht dienen te hebben voor aanwezigheid van dood hout in de waterloop. In het bijzonder is aandacht hiervoor wenselijk voor waterlopen met een natuurbestemming.

Bovenschelde

Acties:

Bij het thema vasthouden wordt enkel verwezen naar de wetgeving op niveau Vlaanderen. Er worden dus blijkbaar geen acties per bekken voorgesteld? In het kader van een integraal en duurzaam waterbeleid is dit uiterst onvoldoende en niet aanvaardbaar. Het vasthouden van water met als doel een vertraagde afvoer vanuit de bovenstroomse gebieden is immers van primordiaal belang wil men in de benedenstroomse gebieden de problemen ten gronde aanpakken. We menen ook dat de deelbekkenbeheerplannen minder geëigende niveau zijn om problemen van die aard (impact van en op het grotere watersysteemniveau) aan te pakken omdat :1) de afvoer over het gehele bekken dient bekeken te worden, 2) op deelbekkenniveau kunnen teveel lokale belangen spelen zodanig dat problemen of te kleinschalig worden aangepakt of worden doorgeschoven naar andere gebieden.

We raden aan zeker enkele concrete acties op te nemen.

Zie ook algemene opmerking i.v.m. vasthouden. Dit is in het bijzonder van toepassing voor de Bovenschelde waar veel alternatieve oplossingen kunnen gezocht worden onder dit thema gelet op het erosiegevoelig karakter van een groot deel van de streek.

Nr. 2-6 en 9-13: Het aanleggen van actieve overstromingsgebieden en bufferbekkens kan volgens ons pas nadat alle mogelijkheden inzake “vasthouden” werden uitgeput en na een alternatievenafweging. We vragen dat dit expliciet vermeld wordt in ieder van deze acties.

Nr. 16: uitbreiding kaartanalyse is goede actie maar hieraan dienen direct ook concrete acties gekoppeld te worden, dit wordt nu niet vermeld

Nr. 24: overmatige sedimentdepositie dient in eerste plaats preventief aangepakt (erosiebestrijding) en dan pas remediërend (zie ook opmerking bij Gentse kanalen).

Nr. 25: Evalueren van profielen en eventuele herprofileringen dienen ook als laatste maatregel enkel in noodsituaties onderzocht te worden. Ook hiertoe dient er eerst gekeken te worden hoe een vertraagde afvoer via bovenstroomse maatregelen gerealiseerd kan worden.

M: oplossen van wateroverlastknelpunten: De verwijzing naar de deelbekkenbeheerplannen is volgens ons niet het beste beleidsniveau om dit aan te pakken. Het vermelden van “*verschillende pompstations zijn gepland*”, zonder dat aangegeven wordt welke gepland worden, zonder enige uitleg, afwegingskader lijkt niet verenigbaar met de doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid. De afvoer dient immers over het gehele bekken bekeken te worden. Op deelbekkenniveau kunnen teveel lokale belangen spelen zodanig dat problemen of te kleinschalig worden aangepakt of worden doorgeschoven naar andere gebieden. Met het plannen van verschillende pompstations kunnen problemen afgewenteld worden op benedenstroomse gebieden. Dit kan ook in strijd zijn met het bereiken van een ecologisch optimaal waterpeil in de gebieden met een groene bestemming en het bereiken van een goede kwantitatieve en kwalitatieve toestand van het aquatisch milieu conform de kaderrichtlijn.

Nr. 33: Verdroging in zomer **en voorjaar (vooral voor natuurwaarden van belang)**; problematiek ruimer dan enkel in valleigebieden in de Bovenschelde ook de bovenstroomse gebieden in de Vlaamse Ardennen zijn kwetsbaar voor verdroging en in diverse gebieden werden de laatste decennia maatregelen getroffen die de grondwaterstand van de ondiepe grondwaterlagen verlaagden, waardoor het areaal van kwetsbare vegetaties gekrompen is.

Nr. 204 : In kwetsbare gebieden voor natuur is uitbreiding niet wenselijk. In gebieden met een groene gewestplanbestemming zijn bepaalde vormen recreatie (bvb. bepaalde vormen van bepotingen, voeden van vissen, en aanleg van infrastructuur) in strijd met de vigerende bestemming. Ook ANB hierbij betrekken, niet enkel waterbeheerders.

Nr. 236: Het is onduidelijk waarom de (evaluatie van de) omzetting van privé viswater naar openbaar geschrappt wordt als actie. De genoemde reden om dit te doen kan nochtans nuttig zijn. Diverse Scheldemeanders zijn nog waardevol o.m. voor libellenfauna en zijn zeker belangrijk als stapsteen voor resterende populatie. Een gebruik dat afgestemd op deze waarden is daarom aangewezen.

2.3.3 Waterbodems

Voor de eerste thema's (beperken erosie, afremmen sediment afvoer, toepassen richtlijnen) werden geen specifieke maatregelen geformuleerd. De slibproblematiek in de Bovenschelde en de sterke erosie in de Vlaamse Ardennen zijn prangende problemen in het waterbeleid in het Bovenscheldebekken; de Vlaamse Ardennen kennen immers de zwaarste erosieproblematiek van Vlaanderen. Het is dan ook onaanvaardbaar dat hierbij geen specifieke acties werden geformuleerd. Verder worden wel acties opgenomen m.b.t. ruiming en het zoeken naar locaties voor baggerstorten. Dit zijn geen duurzame oplossingen; dwingende preventieve acties naar erosiebestrijding zijn onontbeerlijk.

2.3.4 Natuur-ecologie

M: Behoud en herstel contact waterloop-oever-vallei

De opgesomde landinrichtingsprojecten zijn onvoldoende in dit kader, zij zorgen wel voor een verbetering van enkele landschapsecologische kenmerken maar zorgen niet voor een herstel van het contact tussen de Bovenschelde met haar vallei. Hiervoor is een grootschaliger project noodzakelijk, waarbij de mogelijkheid tot herintegratie van de oude, afgesneden meanders aan de Bovenschelde zelf onderzocht wordt, waarbij de vallei haar actieve rol als overstromingszone terug zou kunnen vervullen. Dit punt dient ook te worden opgenomen bij de volgende maatregel: ‘Terugdringen van risico's die veiligheid aantasten, ...’.

Ook meer projecten voor de zijlopen dienen opgenomen te worden.

Verdere uitwerking van dit thema is verwarrend, verscheidene reeds eerder vermelde acties worden herhaald? Betere structurering noodzakelijk.

Oeverzones als instrument.

Het afbakenen van bredere oeverzones beschouwen we als essentieel en we raden sterk aan hier wel werk van te maken! Ondanks de wetenschappelijke onzekerheid over de precieze vereiste breedte en inrichting, kan dit instrument nuttig zijn in de aanloop van het bereiken van de doelstellingen van de kaderrichtlijn water. Er zijn diverse vuistregels voorhanden, die helpen bij het bepalen van een geschikte breedte en bij de inrichting. Het afbakenen van oeverzones na de planperiode van dit bekkenbeheersplan kan het bereiken van de deadlines van de kaderrichtlijn ernstig hypothekeren.

2.4 Duurzaam omgaan met water

Niet uitgewerkt. In het licht van de doelstellingen van het decreet integraal waterbeleid kan het wel nuttig zijn hier wel concrete acties op te stellen.

Richtlijnen

Kaarten zijn niet leesbaar

R8: Herstel en uitbreiding van deze zones dient te worden opgenomen, niet enkel behoud van bestaande. Herstel staat ook in de titel, maar er gebeurt niks specifiek rond. Dit is nuttig om versnipperde natuurgebieden terug te ontsnipperen en als maatregel om wateroverlastproblemen tegen te gaan.

R13 en 15: schrappen van beleidsmatige vrijblijvende woorden “aansturen op..” (zie opmerking bij Gentse kanalen)

R14 en 16: het treffen van maatregelen om terug meer grasland te herstellen kan nuttig zijn en dient dus niet geschrapt te worden.

Waterconserverings- en bergingsmaatregelen zijn een belangrijk maatschappelijk item die vele economische implicaties heeft. Het is dus nogal vanzelfsprekend dat alle sectoren er een inspanning voor doen en onbegrijpelijk waarom de sector landbouw zich hieraan zou onttrekken.

Het afstemmen van het bodemgebruik van de openruimte functies in het waterconserverings- en bergingsgebied is een richtlijn die volledig ontdaan wordt van zijn inhoud aangezien er gesteld wordt dat sector land- en tuinbouw geen beperkingen op de vrijheid van teeltkeuze wenst opgelegd krijgen en dat er rekening moet gehouden worden met het optimaal economisch gebruik van landbouwgronden. De praktijk heeft reeds aangetoond dat de intensivering van de landbouw in valleigebieden geleid heeft tot verdroging en een drastische verlaging van de natuurwaarden, en tot een vermindering van het waterbergend vermogen. Het is onaanvaardbaar dat men in de bekkenbeheersplannen deze tendens wenst verder te zetten. Talrijke wetenschappelijke studies hebben reeds aangetoond dat intensieve landbouw in valleigebieden ongepast is naar vervuiling, vermesting, hydrologie, bergingscapaciteit en veiligheid.

R56: Bij een zeer zware erosieproblematiek heeft de stelling dat teeltkeuze niet door het waterbeheer kan bepaald worden tot gevolg dat er geen duurzame oplossing voor de erosie kan bekomen worden. In de Vlaamse Ardennen zou het mogelijk moeten zijn om de enkele akkers onderhevig aan zware erosie terug om te zetten tot grasland of bos; indien dit voor de betrokken landbouwer problemen oplevert dient men naar andere oplossingen te zoeken, bvb uitruiling, kostenvergoeding, ...

R30/31 : In gebieden met een groene gewestplanbestemming is het vereist de natuurlijke structuur te behouden of te herstellen aangezien natuur daar de hoofdfunctie is.

In de overige ecologisch waardevolle gebieden dienen zo weinig mogelijk infrastructuur(verdediging)werken te gebeuren, hier is het aangewezen om de instrumenten oeverzones (bufferzones, hermeandering, ...) in te zetten waarbij de natuurlijke kenmerken van de waterlopen behouden/hersteld worden.

Op alle overige plaatsen worden best NTMB technieken toegepast.

R 42: Concreet voorstellen (in de acties) van nieuwe projecten met volledig herstel in beekvalleien :
oeverzones, hermeandering, herstel overstromingszones; enz

Waar mogelijk ook wegnemen oeververstevingen (graag uitwerken in de acties) conform de vigerende
gewestplanbestemming.